

Kriminal Polis Laboratuvarları'nda AB Standartları!

Modern anlamda suç araştırmalarındaki en önemli unsur, elde edilen bulguların bilimsel yöntemlerle delillendirilmesi ve mahkemelerin en iyi şekilde karar almalarının sağlanması olarak karşımıza çıkıyor. İnsan hakları açısından da önemli olan bu konu, Kriminal Polis Laboratuvarları'nda (KPL) yüksek teknolojilerin yardımıyla en iyi şekilde gerçekleştiriliyor. KPL, Laboratuvar İş Akış Sistemi'nin (LİAS) oluşturulması hakkında KPL'den Başkomiser Semih Dokurer ile görüştük...

Semih DOKURER Başkomiser Kriminal Polis Laboratuvarları

Kriminal Polis Laboratuvarları (KPL); Türkiye çapında meydana gelen tüm olayları bilimsel yöntemlerle açığa kavuşturmak amacıyla bir Daire Başkanlığı ve on bölgesel nitelikte hizmet veren Laboratuvar Müdürlükleri ile adli ve idari görevleri yerine getiriyor. Vizyonu uluslararası alanda liderlik etmek olan KPL, daha iyi hizmet verebilmek için ekspertiz faaliyetleri dışında eğitim ve AR-GE faaliyetlerinde de bulunuyor.

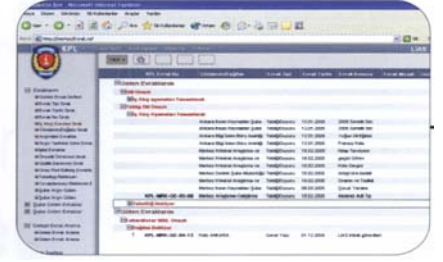
“Dünyanın en iyi Kriminal Laboratuvarı olmak” vizyonu ile hizmet veren KPL, ISO 17025 akreditasyonlarını alma çalışmaları çerçevesinde bir çok projeye imza attı. Bilişim

teknolojilerinin sunduğu kolaylığı kullanarak akreditasyon çalışmalarına temel oluşturmak ve laboratuvarlardaki bilgi birikiminin tek bir noktada toplanması ve paylaşılması amacıyla KPL bünyesinde Laboratuvar İş Akış Sistemi (LİAS) kurulmuş durumda. LİAS projesi bir kamu reformu çerçevesinde ele alınmış ve organizasyonun elektronik devlet yapısına geçmesi için hazırlanmış. Bu projeyi “Suça karşı bilimsel mücadelede gelecek bizi” sloganıyla başlatan KPL, yapılan ekspertiz çalışmalarını daha hızlı ve güvenli olarak verebiliyor.

Konuyla ilgili bilgi almak için KPL'den Başkomiser Semih Dokurer ile görüřtük...

Semih Bey, görevinizden ve LİAS'ın tarihçesinden söz edebilir misiniz?

Semih Dokurer: Bilgi İşlem Büro Amiri olarak görevimi yerine getiriyorum ve bilgisayar teknolojilerine yönelik işleri koordine ediyorum. LİAS projesinin içerisinde iki senedir yer alıyorum. Ancak, LİAS'ın projelendirme ve tasarlama çalışmalarına ilk olarak, 1999 yılında Başkanlık bünyesinde gelişim gurubu kurularak mevcut süreçlerin belirlenmesi

ile başlanmış. Bu bir bakıma kurumun kendi kendisini sorgulaması ve yapılan çalışmaların bir standarda bağlanmasına temel oluşturmuş. Bu çalışmalar sonrasında iş akış süreçleri, sisteme girilecek veri alanları, istatistik formatları, ileriki çalışmalara yine temel teşkil edecek performans ölçüm kriterleri belirlenerek 2000 yılı Ocak ayında ilk versiyonu devreye sokulmuş ve 2003 yılı Haziran ayına kadar kullanılmıştır. Yapılan ilk versiyon, sistem içerisinde eksik ve fazla yönlerimizi görmemizi sağladığı gibi sistemin daha iyi hale getirilmesi konusunda önemli fikirler de vermiştir. Bu nedenle laboratuvarımızın hedefleri büyümüş ve KPL Müdürlüklerinin de katılımıyla 2002 Aralık ayında Arama Konferansı düzenlemiştir. 2003 Mayıs ayında İş Süreçleri Gereksinimleri Tanımı ve Yazılım Gereksinimleri Tanımı raporları hazırlanarak personelin görüşüne açılmıştır. Bu arada standartlaşma ve akreditasyon çalışmaları göz önünde bulundurularak KPL'nin organizasyon yapısında değişiklikler yapılmıştır. Yapılan çalışmalar kapsamında 2003 Haziran ayında LİAS'ın ikinci versiyonu uygulamaya alınmıştır. İlk etapta Ekspertiz ve Evrak Modülü hizmete sunulmuş ve KPL'deki bilgi birikimini arttırmasının amacıyla LİAS'ın

geliştirilmesine devam edilmiştir. Devam eden çalışmalar; LİAS'tan daha fazla verim alınabilmesi için daha fazla verinin sisteme aktarılıyor olması gerektiğini göstermiştir. Bu amaçla mevcut sistemde ihtiyaç duyulacak veriler ve istatistiklere etki edecek çıktılar belirlenmiştir. Bunun yanında İnsan Kaynakları ve Demirbaş Modülleri de tasarlanarak sistemin diğer modüller ile entegre çalışması sağlanmıştır. Tüm bu çalışmalar neticesinde 2005 Ocak ayında LİAS'ın üçüncü versiyonu devreye alınmıştır. LİAS geliştirilirken diğer laboratuvarlarında sisteme nasıl dahil edileceği ve veri bankasının alt yapısının nasıl olacağı da standarda bağlanmıştır. Bu kapsamda Antalya Kriminal Polis Laboratuvarları Müdürlüğü pilot bölge seçilerek, 2004 yılı içerisinde sisteme dahil edilmiştir. Diğer Laboratuvar Müdürlükleri de 2005 yılından itibaren LİAS'ı kullanabilecek hale getirilecektir.

Bize LİAS'ın özelliklerinden ve yetkinliklerinden söz edebilir misiniz?

Semih Dokurer: LİAS bilgi yönetimi sistemi içerisinde sadece Laboratuvarların verdiği Ekspertiz hizmetleri ve standart Evraklara ait bilgilerin yanında, bu hizmetlere destek verecek

birçok veri tabanı da bulunuyor. LİAS içerisinde Ekspertiz Yönetimi, Evrak Yönetimi, Demirbaş Yönetimi, İnsan Kaynakları, Dijital Kütüphane, Kalite ve AR-GE Yönetimi gibi veritabanları bulunuyor. LİAS'ı oluşturan bu veritabanları, birbirleriyle entegre çalışarak KPL'ye ait tüm bilgileri bir arada topluyor. Aynı zamanda uluslararası veya ulusal diğer veri tabanları ile de uyumlu çalışabiliyor.

LİAS projesinin hayata geçirilmesi ile ne gibi faydalar elde ettiniz?

Semih Dokurer: LİAS'ın Teşkilatımıza ve Kriminal Polis Laboratuvarlarına önemli faydaları bulunuyor. Yöneticilerin kararlarını, sağlam bilgilere dayanarak alabilmeleri için yapılan hizmetlerin, harcanan ve harcanacak kaynakların, personel performans yönetiminin ölçeklenebilir hale getirilmesi gerekiyor. Laboratuvar yöneticilerinin, laboratuvarın etkin ve etkili çalışıp çalışmadığına karar vermelerine ve laboratuvarın yakın ve uzun dönemli hedeflerine erişebilmesi için gerekli kaynakları geliştirmesine yardımcı olacak bir bilgi toplama, hazırlama, saklama ve elde etme sistemine ihtiyaç var. LİAS; laboratuvar

yöneticilerine iş yükü dağılımı, iş rotasyon süresi ve personel performans ölçümü gibi işlerin daha verimli yürütülebilmesi için gerekli verileri sağlarken aynı zamanda bitirilen işlere ait istatistiki veriler ile geleceğe ait planlamaları daha rahat ve hızlı yapabilmelerine imkan sağlıyor.

Kriminal Polis Laboratuvarlarının kuruluş gayesi olan ekspertiz işlerinin ana unsuru olan bulgu ve delillerin kayıt altına alınması, izlenebilir ve denetime açık bulunması, olayların yorumlanması, birleştirilmesi ve ilişkilendirilmesi, bulgu ve delillerin rotasyon işlemine alındığında takibi ve delil zincirinin sağlanması ile gerektiğinde hızlı bir şekilde geçmişe yönelik arama ihtiyaçları LİAS sayesinde karşılanıyor.

Özellikle Faili Meçhul arşivlerinin veri tabanı standartlarına uygun olarak tutulması, geçmişe yönelik arama, karşılaştırma ve ilişkilendirme ihtiyacına cevap veriyor. Özellikle fiziki arşiv sistemlerindeki yer ve malzeme gereksinimleri ile tozlu raflara tekrar geri dönerek bilgiye ulaşma hızı göz önünde

bulundurulduğunda, konunun önemi daha iyi anlaşılacaktır.

Bunların dışında, laboratuvar içerisinde delil zincirinin güvenliğinin sağlanabilmesi için devir teslim ve onaylama işlemleri sırasında iris kimlik doğrulama özelliği ile sistem güvenliği maksimum düzeye çıkarılmıştır.

Böylece gerçekten işi kimin yaptığı kayıt kaydedilir hale getirilmiştir.

Bu özelliklerin yanında KPL'nin daha bir çok kazancı bulunmaktadır. En başta Laboratuvar kendi kendini sorgulayarak artılarını ve eksilerini değerlendirmiştir. Böylece süreçlerde radikal değişimler yapılarak ISO 17025 akreditasyonları çerçevesinde standartlar oluşturulmuş ve uygunluk çalışmaları devam etmektedir. Bunun yanında laboratuvara ait onlarca bilginin tek bir noktada toplanması sağlanmıştır ve toplanan bilgiler her aşamada anlamlı bilgi olarak tekrar kazanılmıştır.

Semih Bey, bize delillerle ilgili sürecin nasıl işlediğini anlatabilir misiniz? Eminim okuyucularımızın çok ilgisini çekecektir.

Semih Dokurer: Delil, Delil Merkezi'ne geldikten sonra bilgiler sisteme girilerek bir vaka oluşturuyor. Bu vakayı incelemesi için gerekli birime haber veriliyor. O birimden ilgili uzman delili alıyor ve alan uzmanın kaydı tutuluyor. Çünkü bu sistemde devir teslim süreçleri var. O süreçlerde delili kimin aldığı, kimin verdiği kaydediliyor ve böylelikle tabloya bir bütün

olarak baktığımızda; ilk Delil Merkezi'nde delili kimin aldığı, kimin inceleme yaptığı, kimin devrettiği ve ondan sonra Delil Merkezi'ne kimin gönderdiğine ilişkin bütün süreç kronolojik olarak belli oluyor. Uzman delili alıp incelemesini yaptıktan ya da gerektiğinde asistanına sevk ettikten sonra asistan onunla ilgili incelemelerini yapıyor ve sonuçlarını giriyor. Bu arada numuneler de alınabiliyor, diyelim ki size üzerinde kan örneği bulunan bir materyal geldi. Bu materyali komple incelemiyorsunuz, örneğin beş farklı parçaya bölüp, beşinde de ayrı ayrı incelemeler yapıyorsunuz. Her birini farklı farklı asistanlar inceleyebiliyor.

Bunun nedeni süreçlerinizdeki kaliteyi artırmak olabilir değil mi?

Semih Dokurer: Elbette. Hangi numuneye, hangi işlemin yapıldığı da bu şekilde kayıt altına alınabiliyor. Örneğin numunelerden birine DNA analizi, diğerine kan grubu analizi uygulanabiliyor. Bunun ayrıntılarını, hangi testlerin yapılacağını biyologlarımız biliyor. Onların isteklerine göre hazırlanmış bir program bu. İnceleme sonucunda elde ettikleri verileri doğrudan bilgisayara giriyorlar. Söz konusu veri önceki bir vaka ile ilintiliyse, iki olay birleştirilebiliyor veya bazı faili meçhul, yani çözülmemiş olayların ortaya çıkması sağlanabiliyor. Böylece bir DNA Bankası, bir faili meçhul arşivi oluşuyor. Faili meçhulden kasıt; cinayet

var, bir mermi kovanı gelmiş, fail ve silah ortada yok. Daha sonra başka bir vakada yapılan testler sonucunda, önceki testlerin sonuçları da sistemde varolduğu için, ‘Bu silah, önceden bulunmuş şu kovanla ilişkili’ şeklinde sonuca ulaşılabilir. Bu tür bir bilgi bankası elimizde olduğu için olayların çözülmesi daha da hızlanıyor.

Demek istediğim, burada atılmış her adım, sürecin her bir parçası kayıt altına alınabiliyor ve bu kayıtlar her an yeni bir bilginin üretiminde kullanılabilir.

Personelimiz bilgisayar kullanımı konusunda yetkin ve deneyimli olduğu için bu sistem son derece verimli bir şekilde işletilebilir. Herkes, sistemin gerektirdiği düzeyde düşünebilir, örnek verecek olursak gözlerini tüm birimlere geçişlerde iris kontrolünden geçirmeyi bir

zaman kaybı olarak değil, işin ve kalitenin artırılması için bir unsur olarak görüyorlar.

LİAS’ın teknolojik altyapısını öğrenebilir miyiz?

Semih Dokurer: Güvenli ve kapalı bir ağ yapımız var. Üstte de NATO’nun önerdiği Lotus Domino sistemi bulunuyor. NATO, güvenlik standartlarına uygunluk açısından Domino’yu öneriyor. Sadece, Kriminal Laboratuvar’ın çevriminde bulunan bir güvenlik altyapısı var.

Geleceğe ilişkin eklemek istediğiniz başka şeyler var mı?

Semih Dokurer: ISO standartlarını %94 sisteme entegre ettik. Şimdi uluslararası anlamda eşleştirme projemiz var. Bu konuda Alman polis

teşkilatı ile beraber çalışıyoruz. Aslında elimizdeki altyapı dünyada kullanılan en ileri alt yapılar arasında. Oysa mesela İngiltere’de laboratuvarlar gezdik, onlarda bu teknolojinin olmadığını gördük. İnanmakta güçlük çekeceksiniz ama FBI hala kağıt kullanıyor! Esasında bu bir değişim süreci ve bizim yaptığımız da teknoloji kullanılarak gerçekleştirilen bir değişim projesi. Biz, bütün süreçlerimizi gözden geçirdik, hepsini iyileştirdik. Ondan sonra ‘Bunu bilgisayara nasıl aktarabiliriz?’ aşaması geldi. Bu bir kalite güvence projesiydi. Kalite ve güvenceyi biz nasıl artırabiliriz diye başladık ve bunun en iyi bilgisayarda çözülebileceğini gördük.

LİAS’DA YER ALAN VERİTABANLARI

Ekspertiz Yönetimi

Ekspertiz hizmetleri sırasında elde edilen tüm verilerin tutulması, daha önceki faili meçhul veritabanında olan ya da olmayan olaylarla irtibatın sağlanması, delil zincirinin takip edilmesi, otomatik ekspertiz rapor şablonlarının hazırlanması gibi özellikleri bulunmaktadır.

Evrak Yönetimi

Gelen ve giden evraklara ait tüm detaylı bilgilerin tutulması, evrak defterlerinin elektronik ortamdan elde edilmesi, kâğıt yerine elektronik ortamdan evrakların bir tıklama hızında iletilmesi gibi özellikleri bulunmaktadır.

Demirbaş Yönetimi

Laboratuvar hizmetlerinde kullanılan tüm demirbaş ve sarf malzemelerinin bar kod sistemi ile takibinin yapılması, ileriye yönelik bütçe planlamasının yapılabilmesi gibi özellikleri bulunmaktadır.

İnsan Kaynakları

Personel performans sistemi ile personele ait ölçülebilir değerlendirmelerin yapılması, personel özlük haklarının takibi, izin dilekçe gibi personel işlemlerinin takibi gibi özellikleri bulunmaktadır.

Dijital Kütüphane

Laboratuvara ait yayınların ve dokümanların dijital ortamdan erişilebilmesini sağlamaktadır.

Kalite ve AR-GE Yönetimi

Yetki ve sorumlulukların uygulanması, iş paylaşımı, onaylama ve yetki devirleri, performans değerlendirmesi, anlamlı istatistikî verilerin alınabilmesi gibi özellikleri bulunmaktadır.